

ZA UJEDINJENU HRVATSKU STRANKU PRAVA (UHSP)!

Samo budale i politički nepismeni mogu biti iznenađeni rezultatima prejšerašnjih izbora za Hrvatski sabor, samo zlonamjernici i protuhe (pristajala bi ovdje i teža riječ!) smiju iz tih rezultata ne izvući pouke.

Zašto je HDZ hrvatski problem, a ne rješenje?

Hrvatska demokratska zajednica (HDZ) je sijala vjetar; nije čudo da danas žanje buru.

HDZ je stranka koja je bezuvjetni i što brži pristup Hrvatske Europskoj uniji proglasila «ciljem za koji smo spremni podnijeti svaku žrtvu»; stranka koja se, ne trepnuvši, odrekla zaštićenoga ekonomsko-ribolovnog pojasa; stranka iz koje se nije mogao čuti ni najmanji glas nelagode kad se njezin predsjednik u Oxfordu hvalio kako je «hrvatski nacionalizam sveden na zanemarivu mjeru»; stranka čije se vodstvo dičilo kako će optužene hrvatske generale *locirati, identificirati, uhititi i transferirati*; stranka koja desetljećima instrumentalizira Hrvate u iseljeništvu i u BiH (pa i pod cijenu razbijanja tamošnje sestrinske stranačke organizacije!); stranka koja se radije prodavala srpskoj manjini nego tražila zajednički jezik s hrvatskim nacionalistima koje uporno stigmatizira kao *ekstremiste*; stranka koja je nacionalno bogatstvo jeftino rasprodala tuđinu, a vođenje kulturne politike povjerala dojučerašnjim partijskim komesarima i tihim eksponentima velikosrpskog imperijalizma; stranka u kojoj je i dalje najveća vrijednost prisezanje na odanost stranačkom vođi.

Koliko se hrvatskih nacionalista od 1989. do danas našlo na čelnim pozicijama u HDZ-u? Koliko je ljudi koji Hrvati nisu postali tek onda kad su ih uza zid pritisnuli **Slobodan Milošević** i **Blagoje Adžić**, sjedilo u predsjedništvu HDZ-a u posljednje 22 godine?

Desetci tisuća čestitih članova te nižih i srednjih dužnosnika stranke zauvijek su ostali i ostat će na margini, jer je HDZ u korijenu stranka u kojoj više prostora, pozornosti i utjecaja uvijek dobivaju dojučerašnji Jugoslaveni i jugoslavenski ko-

Piše:

Tomislav JONJIĆ

munisti, budući da postoji zakonita i neraskidiva ideološka, politička i etička veza između ustavne preambule (kojom se amnestiraju jugoslavenski komunisti te ideološki duboko polarizira hrvatsko društvo), stranačke personalne politike i žurne obnove *spomenika* u Kumrovcu i u Srbu!

Bipolarnost hrvatske političke pozornice, u kojoj se sljednici i sljedbenici Saveza komunista imaju smjenjivati s HDZ-om, nije tek rezultat društvenih kretanja, nego je ujedno i plod davne, promišljene i, uostalom, objavljene odluke vodstva HDZ-a, koje je sustavno sprječavalo jačanje tradicionalnih hrvatskih stranaka (HSP-a i HSS-a) koje su mogle ugroziti težnju HDZ-a da se poistovjeti s čitavim hrvatskim narodom. Taj pokušaj monopolizacije hrvatske nacionalne politike uključivao je i druga neprirodna rješenja, poput pristanka na stvaranje «male Velike Srbije» i gubitka hrvatskih pozicija u Bosni i Hercegovini.

HDZ je stranka iz koje su *pročedili Josip Manolić* («Partija je moja prva ljubav», *Jutarnji list*, 5. prosinca 2011.) i **Stipe Mesić, Zlatko Čanjug** i **Mate Granić, Ivo Sanader** i **Vladimir Šeks, Luka Bebić** i **Jadranka Kosor**.

Sve su to njezini legitimni izdanci!

Svi odreda ljudi kojima je Hrvatska dobra tek kao krava muzara!

Ali, *povijest se ne briše*, a stranačka baština nije samoposluživanje iz koga se može uzeti **Ante Gotovina**, a odbaciti **Josip Boljkovac**, prihvatiti proglašenje državne neovisnosti, a zaboraviti *Pakt o stabilizaciji za jugoistočnu Europu* (Sarajevo, 31. srpnja 1999.), izabrati *Bljesak* i *Oluju*, a prešutjeti Ustavni zakon o suradnji s međunarodnim kaznenim sudovima.

Sve je to dio jedne te iste povijesti.

A ako je jedno vrijeme upravo zbog te *ideološke kaše* bio u funkciji stvaranja i obnove hrvatske države, HDZ je odavno – otkad se zadovoljio oslobođenjem, ali

se odrekao borbe za slobodu – postao balastom na hrvatskome putu u slobodu.

Ne može se Hrvatska legitimirati prisezanjem Jugoslaviji, ne mogu se hrvatska sloboda i demokracija graditi veličanjem tobožnjega *sislačkoga partizanskog odreda, antifašizma Josipa Broza Tita* i isticanjem plodova jugoslavenskoga komunizma.

I svatko tko želi gledati otvorenih očiju, može vidjeti te činjenice: treba jednom zauvijek prekinuti sa svime što nas veže uz Jugoslaviju i komunizam.

Jer, uopće se ne radi samo o opasnosti od oživljavanja nekadašnje Jugoslavije, niti je prijetnja *regeneracijom* komunističke ideologije realna.

Radi se o nečemu drugom; radi se o legitimiranju nehrvatskih i protuhrvatskih rješenja, koja danas mogu poprimiti i druge, ne nužno jugoslavenske oblike.

Radi se, dakle, o tome da se Hrvatska postavi kao mjerilo, da njezina sloboda i blagostanje budu cilj, a ne sredstvo za ostvarenje bilo čijih interesa, pa i onih koji su zaodjeveni u najprivlačnije, *europsko* ruho.

HDZ ne može biti alternativa!

Nema nikakve dvojbe da će HDZ i nakon ovoga poraza preživjeti kao stranka, a prilično je izvjesno da će nakon neminovnih unutarstranačkih previranja izići pomlađeniji i kompaktniji, možda u tehničkom smislu i jači. Ali, to nije proces kojim bi se trebao baviti i opterećivati bilo koji hrvatski nacionalist.

To je unutarnji problem HDZ-a, i treba tek sa žaljenjem konstatirati kako je prilično jasno u kojem će smjeru ići to unutarstranačko *čistilište*. Kao što je **Franjo Tuđman** stranku *jačao* kooptiranjem **Zlatka Čanjuge** u njezin *politbiro*, tako se i **Jadranka Kosor** protežiranjem **Jasena Mesića** i njemu naličnih bezličnika pokazuje solidnom učenicom iste partijske škole: najbolji su suradnici oni koji nisu kadri misliti vlastitom glavom, niti su spremni biti bilo što više od dobro potkoženih *butlera* u oronuloj i dekadentnoj hrvatskoj političkoj spavaonici.

Ono što hrvatske nacionaliste – osim vlastite, već tradicionalne kratkovidnosti – treba brinuti, jesu manipulacije koje slijede.

Jer, ne treba sumnjati da će HDZ i nakon ovoga izbornog poraza posegnuti za sličnim metodama kojima se uspješno poslužio nakon debakla 2000. godine. Opet će tražiti prigodu za organiziranje skupova na *splitskoj rivi*, opet će u kojekakve stožere za obranu nacionalnog dostojanstva upregnuti i naivčine i plaćenike, opet će ponavljati: *Sve za Hrvatsku, Hrvatsku nizašto!*, da bi tu istu Hrvatsku opet prvom prigodom prodao nekom novom **Pupovcu** ili **Stanimiroviću**, Bruxellesu ili Ljubljani.

Ne treba sumnjati da će opet biti takvih i sličnih kupaca koji bi u Hrvatskoj iznova kupovali *sve po 12 kuna*, niti treba dvojiti da će iznova odnekud iskrsnuti neki novi hrvatski prostodušnici kojima će se HDZ poslužiti da ih poslije odbaci kao stare krpe.

Na tom će se poslu, zbog taštine ili ograničenosti, zbog korumpiranosti ili nepismenosti, pojaviti i oni koji su *nogirani* iz koncentričnih krugova što su se širili od zgrade uz nekadašnju zagrebačku džamiju, pa se godinama pokušavali nametnuti kao glasnogovornici neke drugačije, autentične nacionalističke Hrvatske.

A ništa zornije ne oslikava tu *pasminu* od nekadašnjeg socijaldemokrata **Miros-**

lava Tuđmana koji mjesecima, pa i godinama *kokošari* diljem Hrvatske svojom konfuznom protuvladinom i euroskeptičnom retorikom, pa onda u izornoj večeri zdušno aplaudira govoru **Jadranke Kosor** kojim se poraz htio prikazati kao plod serije državnčkih uspjeha. Aplaudirao je razdragani Tuđman i onomu dijelu toga govora, u kome se hrvatski pristup EU, plaćen odustankom od ZERP-a, popuštanjem Sloveniji i neprekinutom serijom kapitulantskih poteza, veliča kao najveći uspjeh vlade **Kosor-Bajs-Uzelac**, u političkom pogledu pravoga *čudnovatoga kljunaša*.

Što je, dakle, Miroslav Tuđman – i njemu slični koji su na prvi poziv dohrlili pod skute stranačke predsjednice, kojoj su oni tek ulog u predstojećem unutarstranačkom obračunavanju – *mislio da misli* kad je godinama kritizirao politiku navlas iste one vlade kojoj 4. prosinca navečer plješeće? Ili ni on sam, duboko ganut prvim tobožnjim uspjehom u političkoj karijeri, ne zna ni što misli, niti što je mislio, pa samo misli da je nešto ipak mislio?

Jer, pristojan čovjek ne može istodobno kritizirati vladu i pljeskati istim onim potezima koje kritizira.

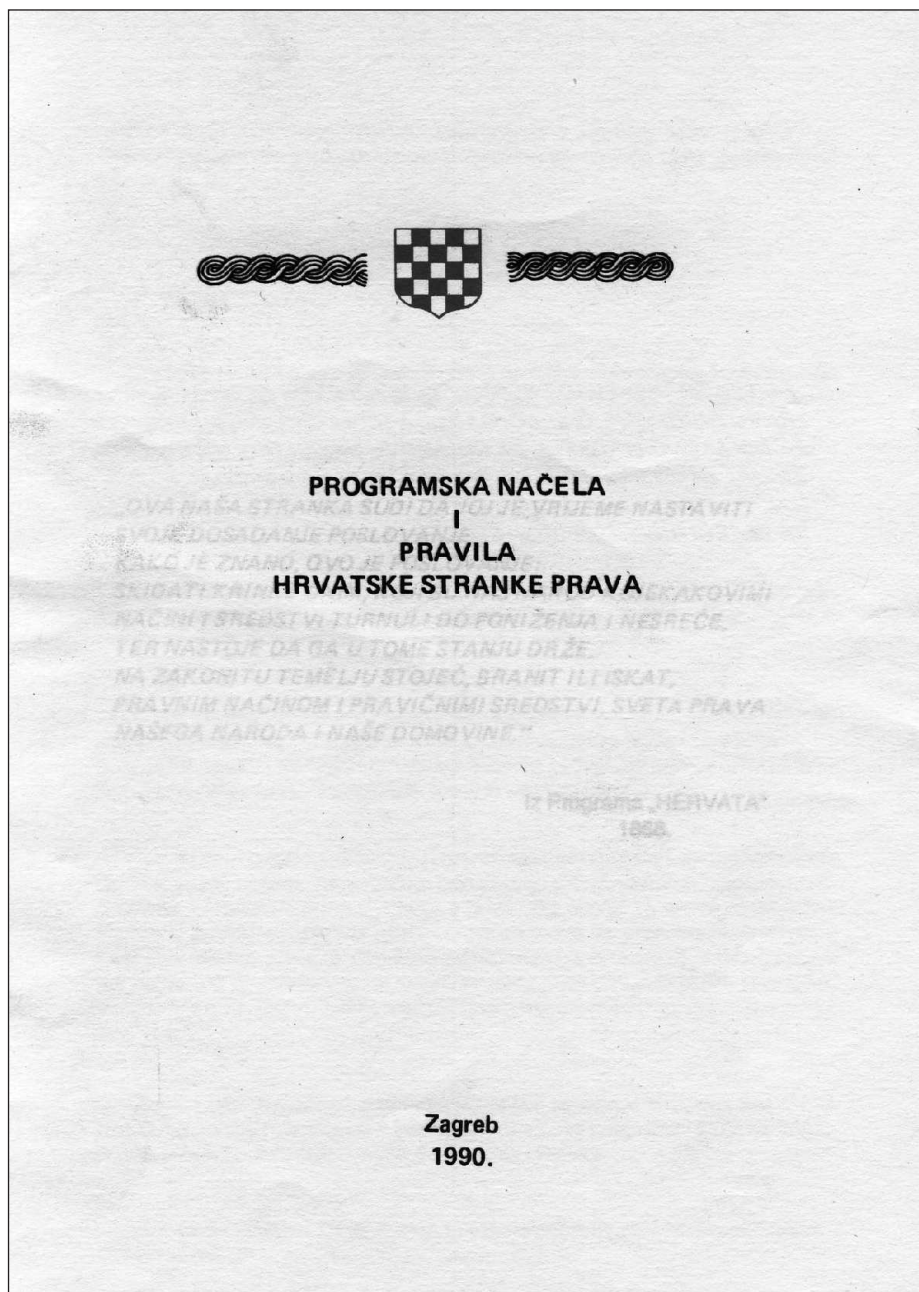
Nije Miroslav Tuđman važan kao osoba, naprotiv! Nije važno ni to što je 4. prosinca 2011. ostvaren jedan od tzv. velikih ciljeva nacionalne politike: Tuđmanova saborska mirovina i u najmanju ruku estetski dojmljiv nastup **Zdravka Tomca** kao patrijarha tzv. tuđmanizma.

Jer, svijet ne pokreću ljudi, nego ideje! Dok pojedinci, udruge i stranke prolaze, ideje opstaju. Zato je važna pouka koju iz ovoga tužnog primjera valja izvući: ne mogu liderima nacionalističke oporbe biti ljudi koji toj oporbi svjetonazorski i ideološki ne pripadaju!

Onima koji nisu htjeli napustiti HDZ nego su ih iz njega izbacili, mjesto može biti u HDZ-u, ali im ne može biti mjesta u onome dijelu hrvatskoga političkog spektra koji se poziva na pravašku baštinu. Tim ljudima treba poželjeti sretan povratak u HDZ i nadati se da će u toj stranci zastupati hrvatske interese. Ne treba na njih gledati kao na neprijatelje, jer oni to nisu.

Ali, oni nisu ni alternativa **Zoranu Milanoviću** i njegovim satelitima.

Oni nisu alternativa jednostavno zato što HDZ nije alternativa, nego je tek pov-

Umjesto jedne, u Hrvatskoj ima nekoliko pravaških stranaka

ratak na staro, na ono što jeftinim domoljubnim parolama i vijanjem papirnatih trobojnica godinama parazitira na tkivu hrvatskoga naroda i njegove države!

Ne treba se naslađivati nad katastrofom Hrvatske stranke prava!

Alternativa hrvatskom srljanju u katastrofu jest povratak pravaškim korijenima. Ne povratak ispraznom brbljanju u *vlaškoviličanskom* junačenju domoljubnim frazama, nego povratak politici kojoj je na prvome mjestu hrvatska državna neovisnost.

Za to je potrebno programsko osuvremenjenje, jer se suverenost ne svodi na nastupanje športaša pod nacionalnim znamenjem, nego na zaštitu i promicanje političkih, gospodarskih, socijalnih, kulturnih i drugih prava hrvatskog naroda, hrvatske države i svih njezinih građana.

Upravo je pravaštvo ona misao kojoj je zadaća *nametnuti Hrvatskoj redefiniranje nacionalnih ciljeva u BiH, formuliranje odnosa sa susjedima i pozicioniranje Hrvatske u suvremenom svijetu kao samostalne i suverene države. Upravo je na pravaštvu zadaća oblikovati i zastupati dosljedan i dugoročan program duhovne, socijalne i kulturne obnove hrvatskog naroda.*

Pritom treba imati na umu da nije pravaško ime nužna pretpostavka pravaške politike. Povijest nas uči da su se pravaška načela čuvala i pod drugim imenima, ali i to da je bilo pojedinaca i skupina koji su pod pravaškim imenom odsrljali u izdaju.

No, pravaško ime i pravaška baština imaju takvu magnetsku snagu i privlačnost, da se ne smije podcijeniti njihovo simboličko značenje, zbog čega i samo ime može biti stožina okupljanja, ali i točka razdvajanja pravaških skupina.

Kriza Hrvatske stranke prava (HSP) dugotrajna je i duboka. Ona je posljedica kratkovidne, sebične i klijentelističke politike stranačkog vodstva.

Činjenica da u stranci nedostaje unutarnje komunikacije i demokracije, rezultirala je dugim razdobljem negativne selekcije, pa je HSP – tradicionalno stranka inteligencije i srednjega građanskog sloja – zazorna većini hrvatskih intelektualaca.

Aktualni predsjednik stranke, **Danijel Srb**, ni nakon nekoliko godina nije uspio uvjeriti ni stranačke pristaše, a kamoli javnost, da je ista više od **Đapićeva** namještenika, *plaćenog predradnika* na čelu HSP-a. Dugi niz godina se u stranačkim ograncima i podružnicama po pravilu ne bira najbolje, nego se instalira najposlušnije, pa nije nikakvo čudo da su čitavi ogranci – čak i tamo gdje je HSP na lokalnim izborima pobijedio – kolektivno prelazili u druge stranke.

Istodobno, ni u razdoblju dramatične krize u društvu i teških lomova u HDZ-u i oko njega, HSP nije uspio privući ni najmanji dio razočaranih pristaša vladajuće stranke, nego je nakon skoro dva desetlje-

Katastrofa je, dakle, bila samo pitanje vremena.

No, ne treba se naslađivati nad porazom HSP-a. Prema toj stranci, njezinu članstvu, pa i dijelovima vodstva, treba pokazati simpatije i pomoći im da prebrode katastrofu, kako bi ozdravljeni i pročišćeni mogli sudjelovati u pravaškome okupljanju.

To okupljanje mora biti središnja zadaća svakoga dobronamjernog hrvatskog nacionalista. Rezultati izbora održanih 4. prosinca 2011. i sve analize pokazuju: da su stranke koje su se mogle (i trebale) okupiti oko pravaških načela, na izborima nastupile zajedno, osvojile bi između 15 i 20 saborskih mandata. Zapravo bi taj broj

Izborna jedinica	HSP	HSP-AS HČSP	HRAST	Σ A+C	Σ B+C	Σ A+B+C
	A	B	C			
I.	2,94%	2,86%	2,41%	5,35	5,27	8,21
II.	2,99%	2,12%	1,15%	4,14	3,27	6,26
III.	1,55%	0,58%	2,21%	3,76	2,79	4,34
IV.	4,69%	1,30%	0,66%	5,35	1,96	6,65
V.	4,69%	4,01%	0,59%	5,28	4,6	9,29
VI.	4,33%	2,44%	1,18%	5,51	3,62	7,95
VII.	3,19%	3,07%	1,22%	4,41	4,29	7,48
VIII.	1,26%	1,54%	0,74%	2,00	2,28	3,54
IX.	2,60%	3,78%	1,17%	3,77	4,95	7,55
X.	2,37%	6,00%	1,24%	3,61	7,24	9,61
XI.	10,09%	2,89%	1,13%	11,22	4,02	14,11

Račun koji opominje!

ća ostao bez saborskoga mandata i svega onoga što taj mandat donosi.

No, još tragičnija od toga je činjenica da ni upućeniji promatrač ne može bilo koje političko stajalište prepoznati kao pravaško: u težnji da se dodvori inozemnim središtima moći i njihovim podružnicama u Hrvatskoj (pa tako možda bude nagrađen ministrovanjem u kakvome perifernom resoru ili bar upravljanjem kojim javnim poduzećem), HSP je zapostavio vlastita načela i osuvremenjivanje političke taktike, pa tijekom predugog razdoblja nema jasnog stajališta ni o jednome važnom nacionalno-političkom pitanju.

nesumnjivo bio veći, jer bi – da su te strančice pokazale ozbiljnost i zrelost – zajednička lista privukla nemali broj onih birača koji su apstinirali ili su izišli na birališta i ondje, *začepivši nos*, ipak glasovali za HDZ, ne bi li tako odnemogli Milanoviću i družini da osvoje dvotrećinsku većinu.

A osvajanje petnaestak saborskih mandata značilo bi da je postignut primarni cilj političke borbe: nezaobilazno sudjelovanje u odlučivanju o sudbini hrvatskog naroda i države, oblikovanje njegove sadašnjosti i budućnosti u skladu s pravaškim naukom.

To je smisao *bavljenja politikom*. To, a ne trgovina načelima i stjecanje prava na mirovinu!

Bez snošljivosti i očuvanja dostojanstva, nema ujedinjenja pravaštva

Bila bi katastrofa ako bi se jedina pravaška stranka koja je u koaliciji s Hrvatskom čistom strankom prava (HČSP) ušla u Sabor, Hrvatska stranka prava dr. Ante Starčevića (HSP-AS), u budućnosti ponašala onako kako se ponašalo vodstvo Đapićeva HSP-a: nedemokratski, samodostatno i bahato prema onima koji su joj svjetonazorski bliski, a istodobno servilno prema vlasti.

Na predsjednici te stranke, **Ruži Tomašić**, sad je zadaća pokazati da je mislila ozbiljno kad je prije nekoliko godina – tada još u HSP-u – najavljivala ujedinjenje pravaških stranaka kao svoj temeljni politički cilj.

Ona mora pokazati inicijativu u tom smjeru.

Prvi ispit koji mora položiti jest očuvanje koalicije s HČSP-om. Okrene li leđa toj stranci, Ruža Tomašić će proigrati povijesnu prigodu.

Minimum koji valja postići na predstojećim izborima – što će se, zbog teške društvene krize i neizbježnih napetosti u koaliciji koja će preuzeti vlast, vrlo vjerojatno održati prije uobičajenoga četverogodišnjeg roka – jest zajednički izborni nastup nacionalističkih («državotvornih») skupina i stranaka. **Predizborna koalicija je minimalni cilj na kome treba raditi ovdje i sada, a ne petnaestak dana prije izbora.**

No, možda smo napokon iz poraza naučili nešto, i možda smo sazreli za *korak dalje*, za udruživanje?

Iz iskustva s Antom Đapićem znademo: jedini prokušani način da pothvat zasigurno ne uspije, jest doživljavanje drugih pravaških grupacija kao neprijatelja kojima se u najboljem slučaju nudi samo poniženje u obliku poziva da se raspuste i da njihovi članovi pristupe njezinoj, trenutno najvažnijoj pravaškoj stranci.

Ako smo svjesni da političke stranke nisu same sebi svrha, nego da su one instrumenti političke borbe koja u konačnici za cilj ima slobodu i blagostanje svih žitelja neovisne hrvatske države, onda nikad stranku ne ćemo pretpostaviti Hrvatskoj.

Drugim riječima, onaj tko drugima upravi poziv na gašenje stranke, ma kako malena ona bila, zapravo jasno demonstrira da nije pripravan na suradnju.

Kao što nas povijest uči da su mehaničke koalicije jedva moguće i da je mehaničko stapanje raznih grupacija i stranaka često jalov posao, tako nas iskustvo uči da svakomu koga pozivamo na suradnju valja pristupiti snošljivo i s poštovanjem, da treba voditi računa o ljudskim manama i vrlinama, o taštinama i emocionalnim povezanostima pojedinaca i skupina s političkim projektima koji su doživjeli poraz.

Tko je bez mane, neka prvi baci kamen!

Zato svakomu treba, u najmanju ruku, pružiti prigodu časnog uzmaka i dostojanstvenog povlačenja s političke pozornice.

Ono što povezuje trebaju biti zajednički svjetonazorski i ideološki okvir, a ne osobe. Zato se ne smije inzistirati na tome da bilo koja od pravaških stranaka drugoj postavlja personalne uvjete i dekretom joj propisuje mjesto na političkoj pozornici.

Svepravaško vijeće, vijeće buduće **Ujedinjene Hrvatske stranke prava (UHSP)**, u kojem će svaka od postojećih pravaških stranaka delegirati tri člana s dvogodišnjim ili trogodišnjim mandatom, može biti instrument koji će zadovoljiti stranačka vodstva, zajamčiti identitet i opstanak stranke u prijelaznom razdoblju, te ujedno osigurati zdravu utakmicu u oblikovanju i strukturiranju budućega UHSP-a, koji bi okupio glavninu pravaških snaga.

U tome kolektivnom tijelu imaju sudjelovati stranke, a ne samozvani *karizmatični pojedinci* i neovisni intelektualci.

Političke stranke su instrument političke borbe i onaj tko zazire od stranke kao takve, nema što tražiti u političkoj areni.

Istodobno nas i novija iskustva uče, da ti pojedinci u javnosti zapravo ne znače ništa, ali uvijek traže posebna prava i povlastice, izazivajući smutnju i konflikte.

Dok omogućuje da se međusobno upoznaju i profiliraju predstavnici pojedinih stranaka, to kolektivno tijelo istodobno može modernizirati program i osmisliti strategiju buduće ujedinjene stranke.

Oni koji i tada, nakon prijelaznog razdoblja, odluče ostati izvan UHSP-a, bilo zato što su slijepi i neodgovorni, bilo zato što su plaćeni da stvaraju zabunu, samim

time će ostati potpuno izolirani te će u budućnosti atrofirati.

Za reformu izbornog sustava

Jedna od zadaća koju bi privremeno Svepravaško vijeće trebalo preuzeti, jest pritisak na vlast u smjeru reforme izbornog sustava. U tom smislu treba iskoristiti postojeće nezadovoljstvo tim sustavom, koje pokazuju i drugi dijelovi hrvatskog društva, od političkih stranaka do medijskih kuća, pa i običnih građana.

Zahtjevi za reformu izbornog sustava trebali bi biti najmanje trostruki.

Prvo, potrebno je poticati smanjenje broja političkih stranaka i sudionika na izborima, budući da velika većina njih postoji samo na papiru, pa služi ili izbornim manipulacijama ili stvaranju zabune u biračkome tijelu. Hrvatsko zakonodavstvo već sadrži instrumente za rješavanje takvih ili sličnih teškoća, u obliku nadzora nad poštivanjem stranačkih statutarnih obveza, pa i u obliku nadzora podataka o broju članova. Političku stranku ne bi bilo moguće osnovati bez 2.000 članova, punoljetnih hrvatskih državljana, čiji se identitet utvrđuje na uobičajeni način. Padne li broj članova ispod te granice, stranka koja nije u formaliziranoj koaliciji što kao cjelina ispunjava propisane pretpostavke, po službenoj se dužnosti ili na prijedlog bilo koje zainteresirane osobe, briše iz registra političkih stranaka. Usporedno s time se zakonom propisuje da neovisni kandidati mogu na izborima za Hrvatski sabor sudjelovati ako prikupe najmanje 5.000 glasova punoljetnih građana.

Drugo, zakonom se onemogućuje sudjelovanje na izborima za Hrvatski sabor onim političkim strankama koje su u registar političkih stranaka upisane unutar jedne godine uoči održavanja izbora. Na taj se način onemogućuje manipulacija biračima i sprječava velike stranke da u izbornoj godini stvaraju satelite kojima je jedina svrha izazivanje zabune kod birača.

Treće, smanjuje se broj izbornih jedinica, a D'Hondtov izborni sustav ublažava se ili napušta u korist razmjernoga, dok se ključni prigovor razmjernome sustavu – brojnost stranaka zastupljenih u parlamentu i posljedična nestabilnost vlade – anulira strogim propisima o osnivanju i djelovanju političkih stranaka. •